

III. Przegląd prawodawstwa

POLSKIE PRAWO SKARBOWE

(od 1. kwietnia do 31. grudnia 1929) *)

I.

Budżet.

W okresie sprawozdawczym, odpowiadającym trzem pierwszym kwartałom roku skarbowego 1929/30, ogłoszono w zakresie ustawodawstwa budżetowego następujące przepisy prawne, wiążące się z uchwalonemi w poprzednim roku ustawami skarbowemi. Mianowicie z uwagi na ogromne straty, poniesione wskutek niezwykle ciężkiej zimy przez Polskie Koleje Państwowe na początku ub. r., postanowiono skreślić ustawą z dn. 23. III. 1929 (Dz. U. 23/231) sumę 95.240.000 zł, przewidzianą w ustawie skarbowej na r. 1928/29 jako wpłatę Polskich Kolei Państwowych. Skreślona suma miała znaleźć pokrycie w nadwyżce dochodów z danin publicznych. Suma 23.200.000 zł, wpłacona przez Polskie Koleje Państwowe na poczet wymienionej poprzednio sumy, miała być przez Ministra Skarbu zwrócona Polskim Kolejom Państwowym z przeznaczeniem jej na kontynuowanie działalności inwestycyjnej. — Poza tem wymienić należy RMS. z dn. 30. III. 1929 (Dz. U. 26/272), zarządzające na zasadzie ustawy skarbowej na r. 1929/30 na dany rok skarbowy pobierania nadzwyczajnego 10% dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych. Dodatek nie miał być pobierany do podatku dochodowego od uposażeń służbowych, podatku od lokali i placów niezabudowanych, podatku majątkowego, daniny lasowej, podatku, płaconego przez spółki akcyjne od pierwotnego wzgl. powiększonego kapitału zakładowego, opłat celnych oraz dodatków samorządowych. RMS. z dn. 14. V. 1929 (Dz. U. 39/341) uchyliło z dniem 1. VII. 1929 pobór 10% dodatku również przy poborze podatku od kapitałów i rent.

*) Dz. U. 1929 nr. 21—92.

II.

Wydatki.

Przepisy prawne, wydane w okresie sprawozdawczym w zakresie wydatków państwowych, dotyczą przeważnie zmian lub uzupełnień zasadniczych ustaw wzgl. ich wykonania. Minister Skarbu po większej części współdziałał tutaj bądź z Prezesem Rady Ministrów, bądź z innymi Ministrami. Wymienić należy ustawę z dn. 23. III. 1929 (Dz. U. 23/234) w przedmiocie zmiany ustawy emerytalnej z r. 1923 oraz RRM. z dn. 31. V. 1929 (Dz. U. 39/338) w sprawie zmiany przepisów o należnościach za podróże służbowe, odbywane poza granicami Państwa¹⁾. Z zakresu działalności Ministra Spraw Zagranicznych, pozostającej w związku z dziedziną wydatków państwowych, wyszczególnić wypada porozumienie, dotyczące utworzenia Międzynarodowego Stowarzyszenia Opieki nad Dzieckiem (Dz. U. p. 403/4) oraz konwencję, zawartą w sprawie emerytur przyznanych przez dawny rząd austriacki (Dz. U. p. 533/4). Z Ministrem Spraw Wojskowych współdziałał Minister Skarbu, wykonując ustawę z dnia 7. III. 1929 (Dz. U. 23/229), zmieniającą ustawę z r. 1921 o zaopatrzeniu inwalidów wojennych. Kompetencje Ministra Skarbu w danym przedmiocie określa RMP. i OS., MSWoj. i MS. z dn. 15. VI. 1929 (Dz. U. 52/425)²⁾. Poza tem współdziałał Min. Skarbu z Min. Spraw Wojskowych w sprawie zaopatrzenia emerytalnego zawodowych wojskowych (Dz. U. p. 568) oraz w sprawie wynagrodzenia za środki przewozowe, dostarczane na rzecz wojska w czasie pokoju (Dz. U. p. 613).). Wymienić należy tu także ustawę z dn. 23. III. 1929 (Dz. U. 26/269) o przekazywaniu na własność Funduszu Kwaterunku Wojskowego nieruchomości państwowych. Służyć mogą one jako zabezpieczenie dla pożyczki, przewidzianej do wysokości 140 milionów zł w ustawie z dn. 15. VII. 1925 o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju. Decyzje w przedmiocie przekazania nieruchomości państwowych na własność Funduszu Kwaterunku Wojskowego, powzięte w porozumieniu z Min. Robót Publicznych przez poszczególnych Ministrów, są wolne od opłat stemplowych. — Z Ministrem Spraw Wewnętrznych współdziałał Min. Skarbu w sprawie odszkodowań, przyznanych oficerom i szeregowym Policji Państwowej (Dz. U. p. 270), z Ministrem Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności lekarzy i chemików, jako biegłych sądowych, należności przysięgłych, należności świadków, biegłych i tłumaczy w spra-

¹⁾ Przy podróżach służbowych na konferencje międzynarodowe do Genewy podwyższone zostały diety o 100%. Zob. także RMK. z dn. 11. VI. 1929 (Dz. U. 50/414) o należnościach za podróże służbowe.

²⁾ Zob. poza tem także Dz. U. p. 429.

wach karnych oraz należności za konwojowanie osób i rzeczy oraz za przechowanie rzeczy (Dz. U. p. 200 wzgl. 579, 388, 389 wzgl. 580 oraz 390)³⁾, z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej w sprawach zabezpieczenia na wypadek bezrobocia (Dz. U. p. 235, 401⁴⁾ i 659), w sprawie zasiłków dla osób, którym niemieckie instytucje wstrzymały renty z tytułu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. p. 547) oraz w sprawie utworzenia państwowej fundacji „Wieś Kościuszkowska” (Dz. U. p. 248), z Ministrem Reform Rolnych wreszcie w sprawie meljoracji przy przebudowie ustroju rolnego (Dz. U. p. 293 i 294) oraz w sprawie państwowej pomocy kredytowej na cele budowlane przy scalaniu gruntów (RMRR z dn. 5. VII. 1929 Dz. U. 61/472)⁵⁾6).

III.

Dochody państwowe.

Świadczenia państwowe o charakterze prawno-publicznym, uskuteczniane indywidualnie, opłacane są przez jednostki zainteresowane w postaci opłat skarbowo-administracyjnych czyli opłat w ścisłym słowa znaczeniu. Ze względu na bezpośredni związek, istniejący między świadczeniami (wydatkami) państwa a opłatami, którego to bezpośredniego wymiennego związku niema przy podatkach, właściwie wydaje się umieszczenie dochodów z opłat w ścisłym słowa znaczeniu na czele dochodów publicznych wogóle, bezpośrednio po dziale wydatków państwowych. — Przepisy prawne, wydane w okresie sprawozdawczym w dziedzinie opłat skarbowo-administracyjnych, nie są stosunkowo liczne. Co się tyczy opłat od podań i świadectw, to zmianie uległy niektóre z odnośnych przepisów wykonawczych do ustawy stemplowej z dn. 1. VII. 1926 na skutek RMS. z dn. 25. II. 1926 (Dz. U. 23/237 § 1, 27—34). Pozatem z zakresu kompetencji Min. Spr. Wewn. wymienić wypada rozp. z dn. 12. XI. 1929 (Dz. U. 78/584), wydane w poro-

³⁾ W sprawie kosztów utrzymania w więzieniach zob. Dz. U. p. 393.

⁴⁾ RMP. i OS. w por. z MS. z dn. 12. VI. 1929 (Dz. U. 48/401) obniżona została wysokość wkładek o 10%, normy zasiłków zaś podwyższono o 10% — począwszy od dn. 1. VII. 1929. Poza tem w sprawie zasiłków, płaconych z Funduszu Bezrobocia, zob. Dz. U. p. 426, 457, 566, 672 i 673.

⁵⁾ Rozporządzenie, nowelizujące RMRR z dn. 14. I. 1927, przewiduje udzielanie pożyczek doraźnych w wysokości do 1500 zł na jedno gospodarstwo, zwrotnych najpóźniej w 10 latach, oraz pożyczek kosztorysowych, nieprzekraczających z reguły 3000 zł, zwrotnych najpóźniej w 30 latach.

⁶⁾ W sprawie wynagrodzenia za przymusowo wykupywane majątki zob. Dz. U. p. 377.

zumieniu z Min. Skarbu, a opłatach za badanie art. żywności i przedmiotów użytku w Państwowych Zakładach badania żywności i przedmiotów użytku. Ponadto zasługuje na uwagę zasada, wyrażona w § 8 R M K., S Woj. i SZ. z dn. 15. V. 1929 (Dz. U. 59/463), wydanego w porozumieniu z Min. Spr. Wewn. i Min. Skarbu, w myśl której załoga i pasażerowie obcych statków powietrznych, przylatujących do Polski i przelatujących przez Polskę, podlegają na obszarze Polski m. i. także obowiązującym w Polsce przepisom paszportowym. RRM. z dn. 27. III. 1929 (Dz. U. 24/249) obniżyło opłaty statystyczne od towarów przewożonych drogą morską do $\frac{1}{4}$ i $\frac{1}{5}$ dotochczasowej wysokości. W sprawie opłaty za nadzór nad zakładami ubezpieczeń, sprawowany przez Min. Skarbu, ogłoszone zostało RMS. z dn. 12. X. 1929 (Dz. U. 86/649). Do czasu wydania nowego rozporządź. wpłacane być mają zaliczki (połowa w kwietniu, połowa w październiku każdego roku) w wysokości opłaty ostatnio obliczonej⁶⁾. Z zakresu kompetencji Ministra Sprawiedliwości wymienić należy rozporządzenia z dn. 25. VI. 1929 (Dz. U. 47/391 i 392), dotyczące taksy za doręczanie wezwań i innych pism sądowych w sprawach karnych oraz opłat za odpisy z akt sądowych w sprawach karnych. Wymienione przy końcu opłaty uiszczane są w gotówce bądź w znaczkach sądowych. Takse notarialną, miarodajną w b. dzielnicy rosyjskiej, ustaliła ustawa z dn. 23. III. 1929 (Dz. U. 27/275⁷⁾). Do dziedziny Ministerstwa Przemysłu i Handlu należą rozporządzenia, przewidujące ulgi w sprawie ochrony wynalazków, wzorów i znaków towarowych (Dz. U. p. 277 i 473), w zakres kompetencji Min. Ref. Rolnych wreszcie wchodzi rozporządzenia, wydane w sprawie opłat za prace meljoracyjne, dokonywane przy przebudowie ustroju rolnego Dz. U. p. 294 i 295)^{7a)}.

Świadczenia państwowe o charakterze rzeczowym, uskuteczniane również indywidualnie, są źródłem i zarazem usprawiedliwieniem dochodów z własnego gospodarstwa państwowego. Dochody w stosunku do kosztów produkcyjnych, przy opłatach zwykle niższe,

⁶⁾ W sprawie zamknięć rachunkowych, sprawozdań i bilansów zakładów ubezpieczeń zob. RMS. z dn. 12. X. 1929 (Dz. U. 87/660).

⁷⁾ Za czynności notarialne, uskuteczniane na żądanie Skarbu Państwa, polskich zakładów państwowych i monopolów, opłacane w stosunku do sumy aktu lub wartości przedmiotu (1—0,1%), wynagrodzenie nie może w żadnym przypadku przekraczać 2000 zł. Za czynności, nieobjęte taksą, notariusz może pobierać wynagrodzenie według umowy z osobami interesowanymi.

^{7a)} Ustanowione ustawą z dnia 23. III. 1929 Dz. U. 24/247) opłaty od ogierów, nieposiadających świadectw uznania, pobierane przez gminy na rzecz Państwa, nie są opłatami w ścisłym tego słowa znaczeniu.

wzrastają naogół w dziedzinie gospodarstwa własnego, a nawet nabierają, w razie zmniejszenia się odpowiednich świadczeń państwowych, tak jak i po całkowitem ich odpadnięciu, charakteru ściśle podatkowego. — Przepisy prawne, wydane w okresie sprawozdawczym w dziedzinie państwowych dochodów z własnego gospodarstwa, choć liczne, nie mają jednak przeważnie znaczenia zasadniczego. W sprawach, dotyczących majątków państwowych, wydano szereg przepisów o mniejszym znaczeniu⁸⁾⁹⁾. — Państwowych przedsiębiorstw przemysłu górniczego dotyczą pośrednio rozporządzenia, wydane w sprawie Wyższego Urzędu Górniczego w Warszawie oraz podległych mu na terenie b. dzieln. ros. oraz woj. poznańskiego i pomorskiego okręgowych urzędów górniczych (Dz. U. p. 245 i 565)¹⁰⁾. — Co się tyczy państwowych przedsiębiorstw kredytowych, to ważniejsze znaczenie posiada RMS. z dn. 16. IV. 1929 (Dz. U. 38/334) o zmianie statutu Banku Gospodarstwa Krajowego. Rozporządzenie ustala nowe przepisy w sprawie rozdziału i użycia czystego zysku Banku. Mianowicie z czystego zysku Banku, obliczonego corocznie w myśl postanowień prawa handlowego, t. j. po odliczeniu na amortyzację, Rada Banku może przeznaczyć za zgodą Ministra Skarbu odpowiednie sumy na zasilenie istniejących lub tworzenie nowych funduszy rezerwowych Banku, na utworzenie lub zasilenie specjalnych funduszy mających na celu popieranie działalności naukowej i organizacyjnej z dziedziny przemysłu, handlu i rolnictwa oraz funduszy na inne cele publiczne, wreszcie na nagrody pieniężne dla członków Dyrekcji i personelu Banku oraz innych osób, powołanych do pracy w Banku przez jego zwierzchnie władze. Pozostały czysty zysk Banku rozdzielony będzie w następujący sposób: a) 35% na utworzenie specjalnych rezerw dla listów zastawnych i obligacyj Banku, w stosunku do wysokości poszczególnych emisyj; b) 40% na utworzenie funduszu rezerwowego. Fundusz ten służy w równej mierze dla wszystkich oddziałów Banku. Gdy fundusz ten osiągnie wysokość równą kapitałowi zakładowemu, powołane 40% zysku będą przelewane na kapitał zakładowy Banku; c) 25% — do rozporządzenia Rządu i samorządów w stosunku do

⁸⁾ Dz. U. p. 254 (art. 1, 9) i 267; zob. także Dz. U. p. 248 i 269.

⁹⁾ W sprawie odstąpienia wzgl. sprzedaży na ogół mniejszych gruntów państwowych zob. Dz. U. p. 245, 261 i 417; w sprawie sprostowania omyłek w ogłoszonym RPR. z dn. 30. XII. 1924 wykazie nieruchomości majątków państwowych, przeznaczonych do sprzedaży, zob. Dz. U. p. 371, 486 i 593.

¹⁰⁾ Poza tem w sprawie używania i utrzymywania przez rząd polski Głębokiej Sztolni Fryderyka zob. Dz. U. p. 375/375 (art. 1, 5 i 6).

posiadanych udziałów. Poza tem zarządzone zostało zamianowanie przez Ministra Skarbu zastępcy Prezesa Banku na przeciąg trzech lat, zamiast jak dotychczas na przeciąg jednego roku¹¹⁾. — Przekazanie Państwowemu Bankowi Rolnemu likwidacji Krajowej Komisji dla Włości rentowych w b. dzielnicy austr. zarządziło RRM. z dn. 27. III. 1929 (Dz. U. 24/250). Wynagrodzenie Banku ustalić miał Minister Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. RMRR. z dn. 23. VIII. 1929 (Dz. U. 67/517), wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Rolnictwa, zmienia statut Państwowego Banku Rolnego w tym sensie, że Minister Reform Rolnych może na wniosek Prezesa Banku upoważnić do udziału w posiedzeniach Dyrekcji z głosem stanowczym tych wicedyrektorów Banku, którzy zastępują nieobecnych dyrektorów¹²⁾. — Ustawą z dn. 23. III. 1929 (Dz. U. 23/233) przedłużony został do dnia 30. VI. 1930 termin do składania zgłoszeń o przerachowanie wkładek oszczędnościowych, złożonych w walutach pełnowartościowych w Pocztowej Kasie Oszczędności za pośrednictwem instytucyj państwowych polskich. Plan losowania i umorzenia książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez Pocztową Kasę Oszczędności na skutek przerachowania wymienionych wkładek oszczędnościowych, uległ częściowo zmianie stosownie do RMS. z dn. 27. IX. 1929 (Dz. U. 72/549). — Zwolnienie od obowiązku ubezpieczenia w Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych m. st. Warszawy budowli fabrycznych, obciążonych pożyczkami Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego, zarządziło RMS. z dn. 25. V 1929 (Dz. U. 41/349)¹³⁾.

Dziedziny państwowych środków w komunikacyjnych dotyczą przepisy, wydane w sprawie państwowych dróg lądowych (RRM. z dn. 23. IX. 1929, Dz. U. p. 72/544, o administracji drogowej w b. dzieln. ros.¹⁴⁾ oraz dróg wodnych¹⁵⁾). — Co się tyczy dochodów z Poczty, Telegrafu i Telefonu, to miarodajne taryfy, mianowicie pocztowa oraz telefoniczna Polskiej Akcyjnej

¹¹⁾ W sprawie likwidacji mienia b. ros. osób prawnych zob. Dz. U. p. 407. 408; w sprawie przyjmowania przez Bank Gosp. Krajowego, depozytów sądowych w związku z wykonaniem reformy rolnej zob. Dz. U. 513.

¹²⁾ W sprawie stosunku służbowego, uposażenia i zaopatrzenia emerytalnego pracowników Państw. Banku Rolnego, zob. Dz. U. p. 685; poza tem w sprawie przyjmowania przez Państw. Bank Rolny depozytów sądowych w związku z wykonaniem reformy rolnej zob. Dz. U. p. 513.

¹³⁾ W sprawie lichwy pieniężnej zob. Dz. U. p. 282 i 453.

¹⁴⁾ Zob. poza tem Dz. U. p. 443 III oraz 258.

¹⁵⁾ Zob. Dz. U. p. 376.

Spółki Telefonicznej, uległy tylko drobnym zmianom (Dz. U. p. 370 i 622 wzgl. 222)¹⁶⁾. — Odnośnie Polskich Kolei Państwowych wymienić należy oświadczenia rządowe, dotyczące konwencji międzynarodowych w sprawach komunikacji kolejowej (Dz. U. 332/3, 532, 570), w szczególności konwencji w sprawie komunikacji kolejowej polsko-czeskosłowackiej (Dz. U. p. 624/5), następnie rozporządzenia, wydane w sprawie komunikacji towarowej niemiecko-polsko-sowieckiej (Dz. U. p. 301) oraz między Polską i Gdańskiem a portami Lewantu przez Konstancę (Dz. U. p. 664), wreszcie szereg rozporządzeń, wydanych w sprawach pracowników polskich kolei państwowych¹⁷⁾. — W zakresie skarbowości komunalnej wchodzi RMSW z dn. 23. IX. 1929 wydane w porozumieniu z Min. Skarbu (Dz. U. 67/521) w sprawie komunalnego podatku od towarów przywożonych drogami żelaznymi¹⁸⁾.

W dziedzinie monopolu państwowych, a w szczególności monopolu solnego, wymienić należy RMS. z dn. 21. IX. 1929 (Dz. U. 67/520), podwyższające cenę, warzonki i białej soli kamiennej z 34 zł na 35 zł, oraz szarej soli kamiennej z 24 zł na 25 złotych za 100 kg. — W zakresie monopolu tytoniowego zasługuje na uwagę RMS. z dn. 10. V. 1929 (Dz. U. 33/314), podwyższające poważnie ceny niektórych wyrobów tytoniowych, mianowicie najdroższych i t. zw. „najprzedniejszych” gatunków tytoni do papierosów o kilkanaście, a nawet o przeszło 25% (n. p. najprzedniejszy macedoński z 60 zł do 76 zł za 1 kg)¹⁹⁾. Na uwagę zasługuje również RMS. z dn. 18. XI. 1929 (Dz. U. 87/661), zmieniające częściowo przepisy RMS. z dn. 30. V. 1923 w przedmiocie organizacji Państwowego Monopolu Tytoniowego. Zmiany dotyczą mianowicie zużycia zysków, osiągniętych przez Państwowy Monopol Tytoniowy. W szczególności odpisywać będzie Państwowy Monopol Tytoniowy corocznie z osiągniętego zysku na fundusz amortyzacyjny: 2% od wartości murowanych zabudowań mieszkalnych, 3% od wartości murowanych zabudowań fabrycznych, 5% od

¹⁶⁾ W sprawie międzynarodowych umów pocztowo-telegraficznych zob. Dz. U. p. 213 i 499; poza tem dotyczą poczty i telegrafu Dz. U. p. 384, 459 i 460.

¹⁷⁾ W sprawach stosunku służbowego, emerytur, opieki lekarskiej, należności za podróże służbowe zob. Dz. U. p. 447; 448 i 217; 485; 414.

¹⁸⁾ Komunikacji lotniczej dotyczą Dz. U. p. 461 i 463.

¹⁹⁾ Poza tem w sprawie zmian cennika detalicznej sprzedaży wyrobów tytoniowych monopolowych polskich i gdańskich, wzgl. importowanych zob. Dz. U. p. 335, 483, 512; 271; 397, 497. W sprawie kredytów, przyznawanych na pobór wyrobów tytoniowych zob. Dz. U. p. 266. Błąd w rozp. o uprawie tytoniu w r. 1929 prostuje Dz. U. p. 434.

wartości zabudowań drewnianych, 10—15% od wartości maszyn i 10% od wartości innych ruchomości (jako wartość należy przyjąć pierwotną cenę nabycia, względnie własny koszt wzniesienia), — na fundusz ubezpieczenia od klęsk elementarnych: 1% od wartości posiadanego majątku i to dopóki fundusz ten nie osiągnie wysokości równej 10% wartości bilansowej majątku, poczem dotowanie funduszu ubezpieczeniowego ulega przerwaniu, a wznowia się w razie obniżenia się wskazanego wyżej stosunku. Za zgodą Ministra Skarbu Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego może użyć z czystego zysku nie więcej niż 5% na nagrody pieniężne, zapomogi i cele opieki społecznej dla pracowników Państwowego Monopolu Tytoniowego, a poza tem łącznie nie więcej niż 2% na fundusz uprawy tytoniu i inne fundusze związane z działalnością Państwowego Monopolu Tytoniowego. Minister Skarbu może na wniosek Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego, przeznaczyć z czystego zysku odpowiednią część na powiększenie kapitału obrotowego Państwowego Monopolu Tytoniowego. Dotychczasowy przepis, że ogólny wydatek roczny na remuneracje nie może przekraczać 5% czystego zysku fabrykacyjnego, przepisowo obliczonego, uległ skreśleniu. — Z przepisów prawnych, dotyczących monopolu spirytusowego, wyszczególnić należy przede wszystkim RMS. z dn. 20. XII. 1929 (Dz. U. 89/670), zmieniające zasadniczo sposób ustalenia podstawowej ceny monopolowej, wynikający z dotychczasowego brzmienia rozporządzenia wykonawczego z dn. 7. II. 1928. Mianowicie ustalana ma być dla każdego województwa podstawowa cena monopolowa w wysokości równej średniej arytmetycznej sumy kosztów produkcji i dostawy spirytusu surowego w każdej z ubiegłych dwóch kampanij i w kampanji, dla której cenę ma się ustalić. Jako koszty produkcji i dostawy w kampanjach 1927/28 i 1928/29 przyjmuje się podstawowe ceny monopolowe, które były na te kampanje ustalone RRM. z dn. 6. XII. 1927 i 1928. Ważne znaczenie posiada także RMS. z dn. 19. III. 1929 (Dz. U. 39/339) w sprawie podziału wojewódzkiego prawa odpędu pomiędzy gorzelnie rolnicze. Podziału tego dokonywają władze skarbowe II instancji według instrukcji, załączonej do rozporządzenia. Instrukcja przewiduje podział 40% prawa odpędu pomiędzy uprawnione gorzelnie w stosunku do sumy hektarów ziemi ornej, łąk i pastwisk gospodarstw połączonych z gorzelniami, 10% — w stosunku do sumy przeciętnego, rzeczywistego odpędu wszystkich gorzelnii danego województwa w ostatniem trzechleciu, 5% — w stosunku do rozmiarów wszystkich gorzelnii danego województwa, wyrażonych w sumie geometrycznej pojemności kadzi fermentacyjnych tych gorzelnii według stanu w kampanji 1924/25 r., 15% — w stosunku do odległości poszczególnych gorzelnii od najbliższej towarowej stacji kolei żelaznej normalno-torowej, 10%

— w stosunku do odległości od większego miasta (ponad 20.000 mieszk.) lub ośrodka przemysłowego, 5% — w stosunku do odległości od najbliższych cukrowni zdolnych do ruchu, 5% — w stosunku do odległości od krochmalni zdolnej do ruchu i do przetwarzania obcych ziemniaków, wreszcie 10% — w stosunku do przeciętnego obszaru uprawy ziemniaków w ostatnim trzechleciu w każdym gospodarstwie, połączonem z gorzelnią. Nadmienić należy, że prawo odpędu gorzelnii rolniczej nie może przekraczać 1600 hl. przepisowe minimum natomiast wynosi 300 hl²⁰).

Co się tyczy przepisów prawnych, wydanych w dziedzinie podatków, a mianowicie pośrednich konsumcyjnych to wymienić wystarczy ze względu na podatek od cukru RMS., P. i H. oraz R. z dn. 28. III. 1929 (Dz. U. 22/221) w sprawie rozdziału ostatecznych kontyngentów cukru na czas od 1. X. 1928 do 30. IX. 1929 pomiędzy poszczególne cukrownie oraz rozporządzenie z dn. 14. VIII. 1929 (Dz. U. 64/498), wyznaczające prowizoryczne kontyngenty cukru na czas od 1. X. 1929 do 30. IX. 1930 r. — W sprawach celnych ogłoszono liczne rozporządzenia, z których niektóre zasługują na uwagę. Mianowicie co się tyczy taryfy celnej, to podwyższone zostało ze względu na krytyczną sytuację rolnictwa cło przywozowe od mąki żytniej z 5 zł na 16,50 zł od 100 kg RMS. P. i H. oraz R. z d. 5. IX. 1929 (Dz. U. 67/518), zaś rozporządzeniem z dn. 15. IX. 1929 (Dz. U. 73/553) zarządzono z dniem 26. X. 1929 pobór cła przywozowego od jęczmienia i owsa (11 zł od 100 kg), jak również wyszczególnionych zbóż strączkowych. Na skutek RMS. P. i H. oraz R. z dn. 18. XI. 1929 (Dz. U. 89/668) podwyższone zostało m. in. cło maksymalne na jęczmień i owies oraz na pszenicę z 6 wzgl. 15 zł na 22 zł od 100 kg²¹). — W sprawie opłat manipulacyjnych wydane zostało rozp. z dn. 5. X. 1929 (Dz. U. 74/562), uprasz-

²⁰ W sprawie ceny sprzedaży spirytusu bezwodnego do celów napędowych, zob. Dz. U. p. 288; pozatem monopolu spirytusowego dotyczą także poz. Dz. U. 630 i 669. W sprawie wykonania konwencji państw bałtyckich z dnia 19. VIII. 1925 (Dz. U. 1927 p. 656) o zwalczaniu przemytnictwa towarów alkoholowych, zob. RMS. z dnia 7. VIII. 1929 (Dz. U. 65/504); zob. także Dz. U. p. 510 i 571.

²¹ Pozatem w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej, zob. Dz. U. p. 465, 629, 662, 667; w sprawie wyjaśnień, uzupełniających taryfę celną, zob. Dz. U. p. 289, 578; w sprawie ruchu samochodowego przez granicę celną, zob. Dz. U. p. 290; w sprawie umundurowania urzędników celnych, zob. Dz. U. p. 420; admin. celnej dotyczy Dz. U. p. 666. — Komunikacja lotnicza podlega przepisom celnym według RMK. z dnia 15. V. 1929 (Dz. U. 59/463); utworzone zostały ekspozytury celne na lotniskach w Katowicach, Krakowie i Poznaniu (Dz. U. p. 519).

czające dotychczasowe przepisy rozporz. z dn. 14. VII. 1926. — Ulgi celne zarządzone zostały w licznych przypadkach, i tylko na czas ograniczony, w wysokości od 10 i mniej aż do 75% cła normalnego, wzgl. także maksymalnego przy przywozie towarów, w kraju przeważnie niewyrabianych, i uzależnione — z małymi wyjątkami — od pozwoleń Ministerstwa Skarbu²²⁾. Wyszczególnić należy RMS. P. i H. oraz R. z dn. 12. VI. 1929 (Dz. U. 48/399), przewidujące m. i. na czas od 1. VI. — 31. XII. 1929 pobór cła ulgowego na podstawie orzeczenia Min. Skarbu oraz Min. Przem. i Handlu w wysokości 25% cła normalnego wzgl. maksymalnego przy przywozie maszyn i aparatów, stanowiących części składowe kompletnych urządzeń przemysłowych lub służących do obniżenia kosztów wzgl. zwiększenia produkcji przemysłowej i rolniczej. Analogiczne ulgi celne w wysokości 35% przewiduje na czas od 1. I. — 30. VI. 1930 rozporz. z dn. 11. XII. 1929 (Dz. U. 90/676). — Dotychczasowy system zwrotu ceł, uiszczonych za sprowadzane do kraju materiały i surowce, zużyte przy produkcji określonych towarów, po wywozie ostatnich zagranicę, został nadal utrzymany²³⁾, a nawet, ze względu na kryzys rolniczy, rozszerzony na produkty rolne (zboża, produkty przemiału, słoń, masło²⁴⁾). Kwity wywozowe, wystawiane przy wywozie zbóż, produktów przemiału i słoń opiewają również na okaziciela, ważne są jednak tylko w przeciągu miesiąca i stanowią podstawę do otrzymania w gotówce przyznanego zwrotu cła. — Cło wywozowe od żyta i mąki żytniej oraz owsa uchylone zostało z dniem 11. VI. wzgl. 1. VII. 1929, a pobór cła wywozowego od pszenicy przedłużony był tylko do 31. VIII. 1929²⁵⁾ ²⁶⁾ ²⁷⁾.

W zakresie opodatkowania obrotu prawnego, unormowanego ustawą o opłatach stemplowych z dn. 1. VII. 1926, uległy zmianom i uzupełnieniom liczne przepisy wykonawcze na

²²⁾ Zob. Dz. U. p. 218, 265, 326, 357, 428, 452, 585 i 683.

²³⁾ Zob. Dz. U. p. 325, 330, 340, 356, 464, 552, 619 i 682.

²⁴⁾ Zob. Dz. U. p. 574, 539 i 564.

²⁵⁾ Zob. Dz. U. p. 354, 400 i 446; w sprawie cła wywozowego od masła, zob. Dz. U. p. 538 i 563; pozatem ceł wywozowych dotyczą poz. 398 i 684, 406, 525; 526.

²⁶⁾ W związku z powyższem porówn. RRM. (Dz. U. p. 214, 438; 410, 680) w sprawie zakazu przywozu mąki pszennej i żytniej oraz kasz do 31. VII. wzgl. 31. XII. 1929, a później aż do odwołania; ograniczenia przemiału pszenicy zostały zniesione (Dz. U. p. 361).

²⁷⁾ W sprawie traktatów handlowych z obcemi państwami, zob. Dz. U. p. 296/7 (protokół dodatkowy do traktatu handlowego polsko-norweskiego, zawierający różne postanowienia celne) oraz 351, 381 i 432.

skutek RMS. z dn. 25. II. 1929 (Dz. U. 23/237)²⁸⁾. RMS. z dn. 20. XI. 1929 (Dz. U. 83/620) obniżona została na czas od 1. I. do 31. XII. 1930 stawka 0,2 % od obrotu papierami wartościowymi o niestałym oprocentowaniu do 0.1%. Wykaz przedsiębiorstw przemysłowych, korzystających z ulg podatkowych na zasadzie RPR. z dn. 22. III. 1928, uległ rozszerzeniu na skutek RMP i H, MS. i in. Min. z dn. 20. IV. 1929 (Dz. U. 32/306).

Wymienione poprzednio rozporządzenie z dnia 20. IV. 1929 (Dz. U. 32/306) dotyczy również podatku przemysłowego, pobieranego od obrotu, jak i podatków bezpośrednich w ogólności.

RMS. z dn. 23. II. 1929 (Dz. U. 21/216) zmieniona została nazwa ewidencji katastru podatku gruntowego w b. zab. austr. na „urzędy katastralne”. — Obniżenie ciężaru podatku przemysłowego, pobieranego w formie świadectw przemysłowych, dla niektórych miejscowości w powiatach będzińskim i częstochowskim, przewiduje RMS. z dn. 18. X. 1929 (Dz. U. 79/591). — RMS. z dn. 14. V. 1929 (Dz. U. 39/341) uchyliło pobór nadzwyczajnego 10% dodatku do podatku od kapitałów i rent począwszy od dnia 1. VII. 1929²⁹⁾.

IV.

Kredyt publiczny.

Wysokość emisji 5% pożyczki konwersyjnej została podwyższona RMS. z dn. 30. IV. 1929 (Dz. U. 35/324) o 30 milionów zł do 230 milionów zł. Plan umorzenia pożyczki uległ zmianie o tyle, że kapitał dłużny, który po spłacie 8 półrocznych rat wynosił 174.080.000 zł, podwyższony został o 26.112.000 zł (różnica 3.888.000 zł uznana została za umorzoną z tytułu 8 pierwszych półrocznych rat), wobec czego ogólny kapitał dłużny wzrósł do 200.192.000 zł. Kapitał ten wraz z odsetkami spłacony ma być w półrocznych ratach w wysokości mniejwięcej 9.160.000 zł do dnia 2. I. 1945 roku.

²⁸⁾ Zob. także Dz. U. p. 537; opis nowych urzędowych blankietów wekslowych podaje Dz. U. p. 423.

²⁹⁾ W sprawie rzeczowych świadczeń wojennych zob. Dz. U. p. 621. Administracji skarbowej dotyczą poz. Dz. U. 238, 474—482, 627, 628; 451, 540, 590, 617 i 618. W sprawie egzekwowania opłat, licytacji majątków nieruchomości, odszkodowań za straty oraz określonych przestępstw natury skarbowej zob. Dz. U. p. 386, 614, 555; 395 (B, C, D, G) i 657.

Termin wymiany określonych obligacyj kolejowych, obciążających Skarb Państwa z tytułu przejęcia kolei w Małopolsce, na obligacje 5% konwersyjnej pożyczki kolejowej przedłużyło RMS. z dn. 19. XII. 1929 (Dz. U. 90/677) do dnia 31. XII. 1930 roku.

W celu zasilenia funduszków państwowych, przeznaczonych na wzmoczenie budowy mieszkań, upoważniony został Minister Skarbu ustawą z dn. 23. III. 1929 (Dz. U. 23/232) do zaciągnięcia wewnętrznej pożyczki państwowej do wysokości 100 milionów zł w złocie drogą wypuszczenia obligacyj, opiewających na okaziciela. Pożyczka może być wypuszczona serjami. Warunki pożyczki łącznie z planem umorzenia, kurs emisyjny i inne warunki emisji oraz termin wypuszczenia pożyczki ustali Minister Skarbu. Minister Skarbu uprawniony jest ustanowić dla tej pożyczki premje, wygrywane w drodze losowania obligacyj. Oprocentowanie nominalne pożyczki łącznie z kwotą, przeznaczoną na premje, jeśli premje będą ustanowione, nie może przekroczyć 7% rocznie, obliczając ten stosunek jako przeciętny dla całego okresu trwania pożyczki. Kapitał i odsetki pożyczki zabezpieczone są całym ruchomym i nieruchomym majątkiem Państwa. Kupony od obligacyj pożyczki wolne są od podatku od kapitałów i rent. Obligacje pożyczki mają wszelkie prawa papierów pupilarnych.

Odnośnie długów zagranicznych wymienić należy układ z dn. 18. XII. 1926, zawarty między rządem polskim a rządem włoskim, dotyczący uregulowania długu, zaciągniętego przez Polskę u Rządu Włoskiego, ratyfikowany zgodnie z ustawą z dn. 19. XII. 1928 i ogłoszony 17. VIII. 1929 (Dz. U. 58/454/5). Dług rządu polskiego w stosunku do rządu włoskiego, zaciągnięty celem nabycia włoskiego materiału wojennego i przewiezienie go w ciągu lat 1918—1920, został określony, o ile dotyczy sumy długu (po potrąceniu spłat, dokonanych do dn. 30. IX. 1926) oraz odsetek na 87.625.000 lirów włoskich. Suma ta miała być wpłacona w 8 półrocznych ratach (od 30. VI. 1927 do 30. XII. 1930), z których pierwsza wynosiła 15 milionów lirów, dalsza po 10.375.000 lirów. Rząd polski wydać miał rządowi włoskiemu 8 odpowiednich dowodów uznania długu, wyrażonych w lirach włoskich. Dowody uznania długu miały być wolne od wszelkich opłat i należności, obowiązujących wzgl. mogących obowiązywać w Polsce. Spłaty z tytułu długu miały być dokonywane przez rząd polski w miesięcznych terminach po 60.000 dolarów w gotówce bezpośrednio poselstwu włoskiemu w Warszawie lub temu, kto będzie przez poselstwo wskazany. Równowartość (w lirach włoskich) sum wpłaconych w dolarach, określona być miała na podstawie średniego kursu dolara i lira włoskiego w Zurychu w dniu skutecznionej spłaty miesięcznej. Gdy obra-

chunki za każde półrocze były sporządzone i ewentualne różnice uregulowane, miał rząd włoski doręczyć rządowi polskiemu odpowiedni dowód uznania długu z adnotacją, że dana część długu została umorzona.

Konwencja, zawarta z Austrią i innymi państwami, dotycząca przejęcia wierzytelności i depozytów obywateli, zamieszkujących terytorja, należące dawniej do Austrii, z pod zarządu Pocztowej Kasy Oszczędności w Wiedniu, ratyfikowana zgodna z ustawą z dn. 19. XII. 1928, ogłoszona została dnia 9. X. 1929 (Dz. U. 69/528/9)³⁰⁾.

Odnośnie p o r ę k i p a ń s t w o w e j, istniejącej w stosunku do listów zastawnych Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego, zaznaczyć należy, że RMS. z dn. 25. V. 1929 (Dz. U. 41/349) zwolniło budowle fabryczne, położone na obszarze m. st. Warszawy i obciążone pożyczkami Towarzystwa od obowiązku ubezpieczenia w Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych m. st. Warszawy w wysokości odpowiadającej przepisom Towarzystwa. Zmiany w statucie Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego podaje RMS. z dn. 25. VII. 1929 (Dz. U. 59/466).

Dr. Roch Knapowski (Poznań).

2. KRONIKA USTAWODAWCZA

(od 23 stycznia do 31 marca).

U s t a w y :

6. z dnia 4. III. 1929 r. w sprawie zmian rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 6. II. 1928 o prawie o ustroju sądów powszechnych (Dz. Ust., Nr. 5, poz. 43).
7. z dnia 16. I. 1930 o ratyfikacji konwencji w sprawie niewolnictwa, podpisanej w Genewie 25. IX. 1026 (Dz. Ust. Nr. 5, poz. 48).
8. z dnia 1 II. 1930 o dodatkowych kredytach na okres budżetowy od 1. IV. 1929 — 31. III. 1930 r. (Dz. Ust, Nr. 6, poz. 49).
9. z dnia 1. II. 1930 o dodatkowych kredytach na uregulowanie zaległych należności z tytułu wykonanych robót przy budowie nowej sali sejmowej oraz Domu dla posłów i senatorów (Dz. Ust. Nr. 6, poz. 50).
10. z dnia 29. I. 1930 o upoważnieniu Ministra Skarbu do lokowania gotowizny w papierach wartościowych (Dz. Ust. Nr. 10, poz. 65).

³⁰⁾ Sprostow. błędu, zob. Dz. U. p. 610. — Konwencję w sprawie emerytur, które były przyznane przez dawny rząd austriacki, podaje Dz. U. p. 533/4. W sprawie przelewu funduszków ubezpieczeń społecznych ze strony Niemiec na rzecz Polski zob. Dz. U. p. 527.

11. z dnia 1. I. 1930 upoważniająca Ministra Skarbu do wypuszczenia serji III premjowej pożyczki dolarowej (Dz. Ust. Nr. 10, poz. 66).
12. z dnia 1. II. 1930 o ulgach podatkowych dla kapitału (Dz. Ust. Nr. 10, poz. 67).
13. z dnia 2. III. 1929 w sprawie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego (Dz. Ust. Nr. 12, poz. 87).
14. z dnia 12. II. 1930 o wydawaniu Dziennika Ustaw (Dz. Ust. Nr. 13, poz. 89).
15. z dnia 26. II. 1930 o wypłacie zaległego za 1928 dodatku mieszkaniowego funkcjonarjuszom państw. sędziom etc. (Dz. Ust. nr 15, poz. 90).
16. z dnia 26. II. 1930 o uregulowaniu niedokładności w ustalaniu kredytów w § 10 wydatków zwycz. cz. 2. a Sejm i cz. 2b. Senat budżetu na 1929/30 (Dz. Ust. Nr. 13, poz. 91).
17. z dnia 12. II. 1930 o ujednostajnieniu terminu płatności państwowego podatku gruntowego i składek za przymusowe ubezpieczenie budowli od ognia w powsz. zakł. ubez. wzaj. (Dz. Ust. Nr. 14, 1930).
18. z dnia 29 I. 1930 o przyznawaniu darów z łaski (Dz. Ust. Nr. 17, poz. 122).
19. z dnia 12. II. 1930 o ochronie swobody wyborów przed nadużyciem władzy urzędników (Dz. Ust. Nr. 17, poz. 123).
20. z dnia 21. II. 1930 w sprawie zmian rozp. prez. z 19. I. 1928 o organizacji władz adm. ogólnej (Dz. Ust. Nr. 17, poz. 124).
21. z dnia 21. II. 1930 o przywróceniu mocy obow. rozp. prez. z 12. IV. 1927 w sprawie zapewnienia mieszkań dla zwolnionych robotników rolnych (Dz. Ust. Nr. 17, poz. 125).
22. z dnia 21. II. 1930) o zmianie ust. z dnia 18. III. 1925 o izbach morskich (Dz. Ust. Nr. 17, poz. 126).
23. z dnia 26. II. 1930 o przeznaczeniu terenów za cytadelą i wzdłuż ul. Górnej w Warszawie pod budowę domów (Dz. Ust. Nr. 17, poz. 127).
24. z dnia 12. II. 1930 o wstrzymaniu eksmisji dzierżawców gruntów w b. zab. rosyj. (Dz. Ust. Nr. 18, poz. 136. 1930).
25. z dnia 20. III. 1929 o utworzeniu Sądu Grodzkiego w Nowym Siole (pow. zbaraski) (Dz. Ust. Nr. 21, poz. 176).
26. z dnia 26. II. 1930 o poborze rekruta w 1930 (Dz. Ust. Nr. 22, poz. 185).